

Adam Sokołowski

Kompetencje i zadania Prezesa Rady Ministrów i Rady Ministrów w ramach polityki bezpieczeństwa

Streszczenie: W ramach artykułu autor dokonał analizy organów administracji publicznej właściwej w sprawach polityki bezpieczeństwa, skupionej pod egidą Prezesa Rady Ministrów i samej Rady Ministrów. Dokonując przeglądu najważniejszych aktów prawnych oraz bazując na tekstach źródłowych, ujęte zostały główne kompetencje i zadania instytucji mających na celu ochronę życia i zdrowia obywateli Rzeczypospolitej Polskiej zarówno w okresie wojny, jak i pokoju. Wspierając się publikacjami ciągłymi, autor określił główne funkcje organów powołanych do wsparcia rządu i instytucji premiera w polityce bezpieczeństwa. Dokonując analizy oraz opierając się na deskrypcji, autor wyszczególnia zmiany w budowaniu i formułowaniu organów chroniących bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne skupionych pod parasolem działalności rządu jako władzy wykonawczej.

Słowa kluczowe: premier, Rada Ministrów, bezpieczeństwo wewnętrzne, organy polityki bezpieczeństwa, kompetencje rządu.

Pojęcie *bezpieczeństwa narodowego* podlega ciągłej ewolucji. Punktem zwrotnym w procesie zmian oraz swego rodzaju ich katalizatorem było zakończenie zimnej wojny. W Polsce okres ten to początek przemian, nie tylko ustrojowych, ale także prawnych, gospodarczych

i kulturowych. Zmiana systemu politycznego Polski wymagała dostosowania się do ciągle ewoluujących warunków oraz czynników mających bezpośrednie znaczenie dla bezpieczeństwa. Należało więc zapewnić państwu jako całości bezpieczeństwo, mimo iż jego uwarunkowania odbiegały od zimnowojennych. W ujęciu geopolitycznym do początku lat 90. XX w. paradygmat bezpieczeństwa opierał się na dychotomicznym układzie wschód-zachód, a podstawą była siła militarna oraz zagrożenie i przygotowanie na zagrożenie¹.

W ramach polskiego ustawodawstwa można spotkać wiele odniesień do pojęć *bezpieczeństwo* oraz *porządek publiczny*. Warto zwrócić uwagę, iż bezpieczeństwo występuje zawsze z określonym kwalifikatorem, będącym przymiotnikiem lub rzeczownikiem. Na szerokość i wieloznaczność pojęcia wskazuje fakt, iż ustawodawca po 1989 r. dokonał jego implementacji w ramach ustaw i aktów prawnych z zakresu różnych dziedzin prawa, z naciskiem na akty prawa administracyjnego ustrojowego, a zwłaszcza prawa materialnego. Przez akty prawne ustawodawca dokonał regulacji takich problemów bezpieczeństwa jak: bezpieczeństwo jądrowe, bezpieczeństwo energetyczne, bezpieczeństwo żeglugi morskiej i powietrznej, bezpieczeństwo sanitarne, bezpieczeństwo pożarowe, bezpieczeństwo żywności, bezpieczeństwo drogowe, czy też bezpieczeństwo w górach oraz wiele innych. Mimo szerokiego występowania pojęć takich jak *bezpieczeństwo publiczne* czy też *porządek publiczny*, brak jest legalnej definicji. Ustawodawca dokonał zdefiniowania tylko kluczowych i najbardziej wymagających pojęć związanych z bezpieczeństwem, takich jak *bezpieczeństwo jądrowe* oraz *energetyczne*. Ogólnie rzecz ujmując, bezpieczeństwo zarówno w ramach doktryny, jak i przez ustawodawcę jest rozumiane w ramach definicji negatywnej jako brak zagrożenia w życiu zbiorowości i jednostek. Stan ten odnosi się do braku zagrożenia ogółu dóbr i wartości, do których zaliczamy: życie, zdrowie, mienie, środowisko, prawa i wolności obywatelskie, życie społeczne oraz normalne funkcjonowanie działalności aparatu państwa i inne. Państwo jako takie, powołane jest przede wszystkim

¹ Projekt „Polska”, *Silne i bezpieczne państwo?*, red. A. Antczak-Barzan, Warszawa 2014, s. 57.

jako gwarant bezpieczeństwa obywateli w nim zamieszkujących przed powyższymi niebezpieczeństwami oraz w celu zapobiegania ich występowaniu. Sam fakt ochrony bezpieczeństwa powinien więc oscylować wokół zapobiegania, zwalczania i usuwania skutków zagrożeń².

Dotychczasowa praktyka kierowania bezpieczeństwem w ramach państwa polskiego oraz wszelkiego reagowania na zagrożenia dla bezpieczeństwa pozostawia bardzo wiele do życzenia. Każda nowa władza dokonywała po wygranych wyborach gruntownej przebudowy, nigdy nie kończąc swojego dzieła, co wpłynęło na permanentność tej przebudowy i ciągłą debatę nad kierunkiem jej zmian. Bardzo istotne, a wręcz niezbędne regulacje w ramach bezpieczeństwa są w praktyce rozwiązaniami kolażowymi, łątającymi niedoskonałości i niemającymi szerszego oglądu na sytuację. W przypadku budowy systemu bezpieczeństwa fragmentaryczność rozwiązań zarówno praktycznych, jak i uregulowań normatywnych tworzy już od podstaw niebezpieczeństwo niedoskonałości, a wręcz zawodności systemu. Dopiero w 2007 r. dokonano zmiany takiego podejścia i została stworzona *Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*³ zastąpiona w 2014 r. przez kolejną⁴ *Strategię bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*⁵.

Tworzenie państwa oraz rozwiązań prawno-ustrojowych w ramach pewnej określonej koncepcji systemu jest determinowane przez wiele czynników. Poza ogólnymi uwarunkowaniami tworzenia ustawy zasadniczej, występują czynniki o szczególnym charakterze, mające duży wpływ na ostateczny kształt prawnoustrojowy, np. uwarunkowania geopolityczne, historyczne lub sympatie partii politycz-

² E. Olejniczak-Szałowska, *Pojęcie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Policja administracyjna*, [w:] *Prawo administracyjne materialne*, red. Z. Duniewska, B. Jaworska-Dębska, M. Stahl, Warszawa 2014, s. 655–656.

³ *Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2007, msz.gov.pl/resource/7d18e04d-8f23-4128-84b9-4f426346a112, 12.01.2016.

⁴ A. Urbanek, *Państwo jako podmiot bezpieczeństwa – aspekty teoretyczne i praktyczne*, „Acta Pomerania” 2013, nr 3, s. 27–28.

⁵ *Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2014, bbn.gov.pl/ftp/SBN%20RP.pdf, 12.01.2016.

nych. Nie inaczej było z kompetencjami z zakresu bezpieczeństwa, albowiem rozłożenie właściwości w ramach poszczególnych zadań między dualistyczną egzekutywę od 1989 r. przeszło tak naprawdę dwie spore reformy, wprowadzone przy pomocy Konstytucji⁶. Pierwsza reforma dotyczyła nadania głównych kompetencji w dziedzinie bezpieczeństwa Prezydentowi, druga natomiast przekazywała „resorty siłowe” w postaci Ministerstwa Obrony Narodowej, Spraw Zagranicznych i Spraw Wewnętrznych pod egidę rządu z premierem na czele. Zmiany te doprowadziły do permanentnego sporu politycznego, który uwydatnił się np. w okresie koabitacji w latach 1997–2001, 2005, 2007–2010 oraz 2015.

Państwo w swojej właściwości winno spełniać pewne określone funkcje. Te z kolei można podzielić według klasyfikacji samego ustawodawcy na wewnętrzne i zewnętrzne. Podział ten wynika ściśle z Konstytucji RP⁷ i jest słusznym efektem wynikającym z nauk o bezpieczeństwie. Zarówno wewnętrzne i zewnętrzne funkcje związane z bezpieczeństwem według art. 135 Konstytucji przyznawane są Prezydentowi RP⁸. Jednakże to Rada Ministrów jest organem, względem którego stosuje się zasadę domniemania właściwości. Zasada ta wynika również z Konstytucji RP, a dokładniej z art. 146 par. 2: „Do rady ministrów należą sprawy polityki państwa niezastrzeżone dla innych organów państwowych i samorządu terytorialnego”⁹.

Pozycja premiera i rządu

Aktualnie obowiązującym w Polsce systemem rządów jest ustrój parlamentaryzmu zracjonalizowanego. Określany jest w taki spo-

⁶ R. Mojak, *Parlament a Rząd w ustroju Trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej*, Lublin 2007, s. 44.

⁷ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483.

⁸ A. Warmiński, *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce*, Warszawa 2013, s. 13.

⁹ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, art. 146, par. 2.

sób, ponieważ nie należy on ani do systemu prezydenckiego, ani do klasycznego systemu parlamentarnego. W ramach rozwiązań ustrojowych pozycja Prezesa Rady Ministrów zbliżona jest do systemu kanclerskiego, który z kolei stanowi odmianę systemu parlamentarno-gabinetowego i występuje np. w Niemczech¹⁰. Zbliżenie to jest efektem samoistnych kompetencji premiera, a także jego pozycji w ramach struktury rządu. Posiada on szczególną rolę w ramach wielu przyjętych rozstrzygnięć normatywnych takich jak kluczowa rola w procesie kreacyjnym Rady Ministrów czy konieczność istnienia poparcia dla jego osoby w celu poparcia całości jego gabinetu. Co więcej, istnieje także instytucja konstruktywnego wotum nieufności oraz instytucja kontrasygnaty premiera pod niektórymi aktami urzędowymi Prezydenta. Przytoczone rozwiązania stanowią o sile i pozycji urzędu Prezesa Rady Ministrów oraz plasują go wysoko w całym systemie¹¹.

Również działalność Rady Ministrów unormowana została w Konstytucji RP. Art. 10 ust. 2 tejsze ustawy¹² stanowi o tym, że jest ona organem władzy wykonawczej. Zapis ten, wraz z zapisami dotyczącymi Prezydenta RP, plasuje oba organy jako części składowe dualistycznej władzy wykonawczej w polskim zrationalizowanym systemie parlamentarno-gabinetowym. Konstytucja z 1997 r. znacząco wzmocniła kompetencje i rolę Rady Ministrów względem konstytucji funkcjonującej w latach 1992–1997. Poprzednia konstytucja nadawała większe uprawnienia Prezydentowi oraz przekazywała w jego ręce tzw. „resorty siłowe”. Aktualna Ustawa Zasadnicza zabrała z wachlarza właściwości Prezydenta możliwości z zakresu tworzenia gabinetu, odwoływania Rady Ministrów oraz jej funkcjonowania. Względem „resortów siłowych” zlikwidowano możliwość „obsadzania” ministerstw: Spraw Wewnętrznych, Obrony Narodowej oraz Spraw Zagranicznych. Co więcej, we właściwościach

¹⁰ *Encyklopedia PWN*, encyklopedia.pwn.pl/haslo/system-kanclerski;3919771.html, 15.01.2016.

¹¹ J. Juchiewicz, *Prezes Rady Ministrów*, [w:] *Administracja rządowa w Polsce*, red. M. Chmaj, Warszawa 2012, s. 31.

¹² *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, art. 10, par. 2.

Prezydenta RP nie leży już możliwość zwoływania posiedzeń Rady Ministrów. Wszystkie powyższe argumenty oraz wiele innych nie wymienionych w artykule, wpływają na fakt, iż od 1997 r. pozycja Rady Ministrów uległa wzmocnieniu. Działania rządu są bardziej niezależne od głowy państwa, mimo konieczności współdziałania obu organów egzekutywy w niektórych sferach ich działalności¹³. Mimo iż Konstytucja z 1997 roku jest pozytywnym konsensusem oraz dobrym rozwiązaniem prawnym jak na ówczesne lata, należałoby dokonać jej rewizji.

Skład Rady Ministrów

Skład i kompetencje Rady Ministrów zostały zawarte w rozdziale VI Konstytucji¹⁴ oraz odrębnych ustawach. Organizacja pracy rządu, została określona w ustawie o Radzie Ministrów¹⁵. Wśród członków Rady Ministrów znajduje się Prezes Rady Ministrów oraz fakultatywni wiceprezesi. W skład wchodzi także ministrowie oraz przewodniczący komitetów określonych w ustawach. Ważny jest fakt, iż premier może być jednocześnie ministrem. Wyróżniamy dwa rodzaje ministrów: ministrów kierujących poszczególnymi działami administracji rządowej oraz ministrów bez teki, a więc wypełniających konkretne zadania powierzone im przez premiera¹⁶. Istotnym elementem pojęciowym jest rozróżnienie na Ministrów i Radę Ministrów. W tym zakresie członkowie Rady Ministrów odgrywają podwójną rolę. Posiadają oni pewien zakres kompetencji wynikających z kierowania konkretnym ministerstwem, ale także są oni członkami organu kolegialnego. Przekłada się to na odpowiedzialność, ponieważ

¹³ J. Juchiewicz, *Rada Ministrów*, [w:] *Administracja rządowa w Polsce*, red. M. Chmaj, Warszawa 2012, s. 49–50.

¹⁴ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, rozdz. VI.

¹⁵ *Ustawa o Radzie Ministrów z 8 sierpnia 1996 r.*, Dz.U. 1996, nr 106, poz. 492. zpóźn. zm.

¹⁶ E. Ochendowski, *Prawo administracyjne, część ogólna*, Toruń 2013, s. 277–278.

odpowiadają oni solidarnie nie tylko jako cała Rada Ministrów, ale także indywidualnie jako zwierzchnicy „resortów”. Będąc częścią organu kolegialnego, uczestniczą w kształtowaniu polityki państwa, w tym polityki związanej z bezpieczeństwem. Jako części składowe organu kolegialnego realizują politykę rządu i są z wykonywania tej polityki rozliczani, co więcej, są oni zobligowani do przedkładania inicjatyw i opracowań projektów ustaw w ramach posiedzeń Rady Ministrów. Wypowiedzi poszczególnych ministrów reprezentują stanowisko całego rządu, a rząd jest przez ministrów reprezentowany przed Sejmem. Wyłączenie członków Rady Ministrów jako pewnej specjalnej grupy podmiotów, między którymi dochodzi do relacji na zasadach szczególnych, prowadzi do degradacji partykularyzmów resortowych¹⁷.

Kompetencje premiera i rządu względem bezpieczeństwa

Najistotniejszym zadaniem Rady Ministrów jest prowadzenie polityki wewnętrznej oraz zewnętrznej Polski. Zadanie to nałożone jest na Radę Ministrów przez Konstytucję. Warto zauważyć, że w ramach prowadzenia polityki wewnętrznej jak i zewnętrznej, rząd ma wpływ na bezpieczeństwo oraz politykę bezpieczeństwa w ujęciu całościowym¹⁸.

W ramach właściwości konstytucyjnej Prezes Rady Ministrów reprezentuje rząd oraz przewodzi jego pracom, wydaje rozporządzenia i zapewnia realizację polityki wraz ze sposobami jej wykonywania. Co więcej, premier koordynuje i kontroluje prace członków Rady Ministrów, sprawując jednocześnie nadzór nad samorządem terytorialnym, w ramach kompetencji wynikających z ustaw. Prezes Rady Ministrów jest zwierzchnikiem służbowym pracowników administracji rządowej oraz korpusu służby cywilnej¹⁹.

¹⁷ J. Zimmermann, *Prawo administracyjne*, Warszawa 2010, s. 149–150.

¹⁸ J. Juchiewicz, *Prezes Rady Ministrów...*, s. 51.

¹⁹ J. Zimmermann, *Prawo administracyjne...*, s. 151–152.

W ramach kompetencji związanych z bezpieczeństwem, czy szerzej odnoszących się do bezpieczeństwa, wyróżnić należy przede wszystkim zwierzchnictwo nad poszczególnymi organami. Wymienić wśród nich należy sekretarzy i podsekretarzy stanu, których powołuje i odwołuje premier, a także tożsame zwierzchnictwo nad kierownikami niektórych urzędów centralnych lub ich zastępców oraz wojewodów i wicewojewodów. Kompetencje Prezesa Rady Ministrów dotyczą także możliwości kierowania działalnością wojewodów czy też sprawowania nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego²⁰.

Rada Ministrów jest instytucją właściwą w sprawach prowadzenia polityki wewnętrznej i zewnętrznej Rzeczypospolitej Polskiej. Używając pojęcia *kierowania* tożsamego z pojęciem *kierownictwa*, kieruje ona także administracją rządową. Tak więc rząd ma pełen wpływ zarówno na sprawy wewnętrzne, jak i zewnętrzne oraz organy scentralizowanej administracji rządowej. Analizując zadania Rady Ministrów, należy odwołać się do art. 146 ust. 4 Konstytucji RP²¹. Ogólnie rzecz biorąc, odwołuje się on do takich zadań jak²²:

- Zapewnianie wykonania ustaw oraz wydawanie aktów wykonawczych do ustaw;
- Koordynowanie i kontrolowanie prac organów administracji rządowej, a więc kierownictwo nad nią;
- Wykonywanie zadań w zakresie skarbu i budżetu państwa. Innymi słowy dbałość o budżet oraz kierowanie realizacją budżetu;
- Wykonywanie zadań z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego;
- Wykonywanie zadań z zakresu bezpieczeństwa zewnętrznego;
- Wykonywanie zadań z zakresu porządku publicznego;
- Wykonywanie zadań z zakresu obronności;
- Wykonywanie zadań w zakresie polityki zagranicznej;
- Określanie trybu własnej pracy.

Zadania te są wymienione enumeratywnie.

²⁰ E. Ochendowski, *Prawo administracyjne...*, s. 286.

²¹ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483.

²² J. Zimmermann, *Prawo administracyjne...*, s. 148–149.

Jednym z przykładów wykonywania kompetencji Rady Ministrów w ramach kwestii związanych z polityką bezpieczeństwa jest zarządzanie kryzysowe. Składa się na nie „działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do podejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku występowania sytuacji kryzysowych oraz odtwarzaniu infrastruktury lub przywróceniu jej pierwotnego charakteru”²³. Rada Ministrów wykonuje zadania z zakresu zarządzania kryzysowego na terenie całego kraju, jednakże w szczególnych przypadkach, zwłaszcza tych, w przypadku których wymagana jest szybkość działania, zajmują się nim poszczególni ministrowie. Decyzje podejmowane przez ministrów w ramach działalności z związanej z zarządzaniem kryzysowym winny być przekazane premierowi oraz rozpatrzone na najbliższym posiedzeniu rządu²⁴.

Warto także zwrócić uwagę na zapis art. 6.1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony²⁵. Wskazuje on na zadania Rady Ministrów w ramach zapewnienia zewnętrznego bezpieczeństwa państwa oraz sprawowania ogólnego kierownictwa w dziedzinie obronności kraju²⁶. Artykuł ten zawiera dziesięć enumeratywnie wyszczególnionych zadań Rady Ministrów, wśród których wymienia²⁷:

1. Opracowywanie projektów strategii bezpieczeństwa narodowego;
2. Planowanie i realizację przygotowań obronnych państwa zapewniających jego funkcjonowanie w razie zewnętrznego

²³ *Ustawa o zarządzaniu kryzysowym z 26 kwietnia 2007 r.*, Dz.U. 2007, nr 89, poz. 590, z późn. zm. art. 2.

²⁴ T. Stobiecki, *Zarządzanie kryzysowe a struktury administracji publicznej*, „Acta Pomerania” 2009, nr 2, s. 15–16.

²⁵ *Ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z 21 listopada 1967 r.*, Dz.U. 1967, nr 44, poz. 220, z późn. zm.

²⁶ M. Gajda, M. Kruba, A. Makarski, *Prawne podstawy funkcjonowania systemu obronnego Rzeczypospolitej Polskiej*, „Bezpieczeństwo i Administracja” 2014, nr 2, s. 174–175.

²⁷ *Ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z 21 listopada 1967 r.*, Dz.U. 1967, nr 44, poz. 220, z późn. zm., art. 6.1 pkt. 1–10.

- zagrożenia bezpieczeństwa i w czasie wojny, w tym planowanie przedsięwzięć gospodarczo-obronnych oraz zadań wykonywanych na rzecz Sił Zbrojnych i wojsk sojuszniczych;
3. Przygotowywanie systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym, w tym obroną państwa i organów władzy publicznej do funkcjonowania na stanowiskach kierowania;
 4. Utrzymywanie stałej gotowości obronnej państwa, wnioskowanie do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o jej podwyższenie w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa i w czasie wojny oraz o jej obniżanie stosownie do zmniejszenia stopnia zagrożenia;
 5. Określanie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa państwa, w tym obronności, oraz przygotowywanie ich szczególnej ochrony;
 6. Przygotowanie na potrzeby obronne państwa i utrzymywanie w stałej gotowości jednolitych systemów obserwacji, pomiarów, analiz, prognozowania i powiadamiania;
 7. Przygotowanie systemu stałych dyżurów na czas zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny;
 8. Określanie zasad wykorzystania służby zdrowia i infrastruktury technicznej państwa na potrzeby obronne, w tym sposobu zabezpieczania przestrzeni powietrznej i wód terytorialnych w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa i w czasie wojny;
 9. Zapewnianie funkcjonowania systemu szkolenia obronnego w państwie;
 10. Prowadzenie kontroli stanu przygotowań obronnych w państwie.

Rada Ministrów na podstawie ustawy określa także sposoby realizowania powyższych zadań. Dokonuje tego w drodze rozporządzeń, które dotyczą m.in.²⁸:

1. Warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa

²⁸ *Ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z 21 listopada 1967 r.*, Dz.U. 1967, nr 44, poz. 220, z późn. zm. art. 6.2 pkt. 1–10.

realizowanych przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego, sposobów ich nakładania oraz właściwość organów w tych sprawach, w tym ujętych w planowaniu operacyjnym i programach obronnych;

2. Organizacji i trybu przygotowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym, w tym obroną państwa, oraz warunków funkcjonowania organów władzy publicznej na stanowiskach kierowania;
3. Stanów gotowości obronnej państwa, ich rodzajów, warunków wprowadzania, zadań związanych z podwyższaniem gotowości obronnej państwa i trybu ich realizacji, organizacji i zadań w zakresie tworzenia systemu stałych dyżurów na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa oraz właściwości organów w tych sprawach;
4. Obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa, ich kategorii, a także zadań w zakresie ich szczególnej ochrony oraz właściwości organów w tych sprawach;
5. Organizacji i warunków przygotowania oraz sposobów funkcjonowania systemów obserwacji, pomiarów, analiz, prognozowania i powiadamiania o skażeniach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz właściwości organów w tych sprawach;
6. Warunków i sposobów przygotowania i wykorzystania transportu morskiego, kolejowego, samochodowego, lotniczego, żeglugi śródlądowej oraz infrastruktury drogowej i kolejowej na potrzeby obronne państwa, a także ich ochrony w czasie wojny oraz właściwości organów w tych sprawach;
7. Warunków i sposobów przygotowania i wykorzystania systemów łączności na potrzeby obronne państwa oraz właściwości organów w tych sprawach;
8. Warunków i sposobów przygotowania i wykorzystania podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej na potrzeby obronne państwa oraz właściwości organów w tych sprawach;
9. Organizacji szkolenia obronnego w państwie, podmiotów objętych tym szkoleniem, zadań w zakresie planowania

i realizacji szkolenia obronnego oraz właściwości organów w tych sprawach;

10. Zakresu i sposobu prowadzenia przez organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego kontroli realizacji zadań obronnych wykonywanych przez jednostki organizacyjne i przedsiębiorców.

Wśród rozporządzeń wydawanych przez Radę Ministrów na szczególną uwagę zasługują cztery akty wykonawcze do ustaw. Tymi aktami są rozporządzenia w sprawie gotowości obronnej państwa²⁹, w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony³⁰, w sprawie przygotowania i wykorzystania systemów łączności na potrzeby obronne państwa³¹ oraz w sprawie szkolenia obronnego³². Pierwszy akt został wydany na podstawie wcześniej już wspomnianej ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP i wyszczególnia stany gotowości obronnej państwa. W ramach skategoryzowanych stanów możemy wyróżnić stan stałej gotowości obronnej państwa, stan gotowości obronnej państwa czasu kryzysu oraz stan gotowości obronnej państwa czasu wojny. Pierwsza kategoria odnosi się do sytuacji w czasie pokoju w przypadku braku większych zagrożeń bezpieczeństwa zewnętrznego państwa. Druga w swojej definicji określa okres, w którym zaistnieje niebezpieczeństwo zewnętrzne dla państwa, w ramach którego wymagane jest użycie pewnych konkretnych elementów z całego systemu obronnego bądź też wdrożenia procedur specjalnie przewidzianych dla tegoż stanu. Trzecia jest stanem bezpośredniego zagrożenia, ponieważ odnosi się do okresu wojny i konieczności odparcia bezpośredniej

²⁹ *Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gotowości obronnej państwa z 21 września 2004 r.*, Dz.U. 2004, nr 219, poz. 2218.

³⁰ *Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony z 24 czerwca 2003r.*, Dz.U. 2003, nr 116, poz. 1090.

³¹ *Rozporządzenie Rady Ministrów z 3 sierpnia 2004 r.*, Dz.U. 2004, nr 180, poz. 1855.

³² *Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szkolenia obronnego z 13 stycznia 2004 r.*, Dz. U. 2004, nr 16, poz. 150.

zbrojnej napaści na terytorium Polski bądź też sojuszników, przy czym druga kategoria wynika z umów międzynarodowych³³.

Drugie wspomniane rozporządzenie odnosi się do obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa, wymieniając je enumeratywnie³⁴:

- zakłady produkujące, remontujące i magazynujące,
- uzbrojenie i sprzęt wojskowy oraz środki bojowe, a także zakłady, w których są prowadzone prace badawczo-rozwojowe lub konstruktorskie w zakresie produkcji na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa,
- magazyny rezerw państwowych, w tym bazy i składy paliw płynnych, żywności, leków i artykułów sanitarnych,
- obiekty jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych,
- obiekty infrastruktury transportu samochodowego, kolejowego, lotniczego, morskiego i wodnego śródlądowego, drogownictwa, kolejnictwa i łączności oraz ośrodki dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej,
- zapory wodne i inne urządzenia hydrotechniczne,
- obiekty jednostek organizacyjnych Agencji Wywiadu,
- obiekty Narodowego Banku Polskiego oraz Banku Gospodarstwa Krajowego i Polskiej Wytworni Papierów Wartościowych S.A. oraz Mennicy Państwowej S.A.,
- obiekty, w których produkuje się, stosuje lub magazynuje materiały jądrowe oraz źródła i odpady promieniotwórcze,
- obiekty telekomunikacyjne przeznaczone do nadawania programów radia publicznego i telewizji publicznej,
- obiekty organów i jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej lub przez niego nadzorowanych,

³³ M. Gajda, M. Kruba, A. Makarski, *Prawne podstawy funkcjonowania...*, s. 175–176.

³⁴ *Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony z 24 czerwca 2003 r.*, Dz.U. 2003, nr 116, poz. 1090, art. 2.

- obiekty organów i jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych,
- obiekty jednostek organizacyjnych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- obiekty Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej,
- obiekty znajdujące się we właściwości Ministra Sprawiedliwości, Służby Więziennej oraz jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości,
- zakłady mające bezpośredni związek z wydobywaniem kopalin podstawowych,
- obiekty, w których produkuje się, stosuje lub magazynuje materiały stwarzające szczególne zagrożenie wybuchowe lub pożarowe,
- obiekty, w których prowadzi się działalność, z wykorzystaniem toksycznych związków chemicznych i ich prekursorów, a także środków biologicznych, mikrobiologicznych, mikroorganizmów, toksyn i innych substancji wywołujących choroby u ludzi lub zwierząt,
- elektrownie i inne obiekty elektroenergetyczne,
- inne obiekty będące we właściwości organów administracji rządowej, organów jednostek samorządu terytorialnego, formacji, instytucji państwowych oraz przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, dziedzictwa narodowego oraz środowiska w znacznych rozmiarach albo spowodować poważne straty materialne, a także zakłócić funkcjonowanie państwa.

Są to obiekty z szerokiej listy infrastruktury krytycznej, mającej szczególne znaczenie dla funkcjonowania państwa zarówno w czasie pokoju, stanów wyjątkowych, jak i w czasie konfliktu.

Trzecim rozporządzeniem jest akt wykonawczy w sprawie przygotowania i wykorzystania systemów łączności na potrzeby państwa. Jest to dokument spinający i kategoryzujący pojęcia z zakresu szeroko pojętej łączności i komunikacji. W jego treści ustawodawca

zamieścił szereg wyjaśnień i definicji takich pojęć jak np. *obronne systemy łączności, inwestycje postulowane, resortowe* lub *dedykowane sieci telekomunikacyjne, preferencyjna obsługa* i inne istotne z obronnego i komunikacyjnego punktu widzenia pojęcia³⁵.

Rada Ministrów w swoich kompetencjach dokonała także prawnego usankcjonowania kwestii szkolenia obronnego, w ramach ostatniego z czterech przytoczonych rozporządzeń. Na podstawie powyższego dokumentu można stwierdzić, iż jest on skierowany do podmiotów i osób, którym powierzono wykonywanie zadań z zakresu powszechnej obrony. Rozporządzenie to określa, iż w ramach szkolenia obronnego uwzględnia się także kształtowanie umiejętności współdziałania organów i jednostek organizacyjnych właściwych do wykonywania zadań obronnych z odpowiednimi dowództwami i jednostkami organizacyjnymi Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz wojsk krajów sojusznicznych. Co więcej, określa on przygotowanie elementów systemów obronnego państwa do działań w stanie podwyższonej gotowości obronnej, a także w okresie wojny. Jest to istotny dokument, który legł u podstaw podejścia do kwestii obronnych w XXI w. w Polsce³⁶.

Rządowe Centrum Studiów Strategicznych

W okresie między 1997 r. a 2006 r. przy Prezesie Rady Ministrów działało Rządowe Centrum Studiów Strategicznych. W ramach powierzonych mu zadań Centrum prowadziło prace mające wesprzeć premiera w programowaniu strategicznym oraz programowaniu rozwoju gospodarczego i społecznego. Po 31 marca, a więc od 1 kwietnia 2006 r. kompetencje Rządowego Centrum Studiów Strategicznych przejęła Kancelaria Prezesa Rady Ministrów³⁷. Centrum zajmowało się przygotowaniem długofalowych prognoz i koncepcji

³⁵ M. Gajda, M. Kruba, A. Makarski, *Prawne podstawy funkcjonowania...*, s. 177.

³⁶ Tamże, s. 177.

³⁷ E. Ochendowski, *Prawo administracyjne...*, s. 287.

prawnych, dokonywało oceny skutków projektów ustaw oraz skutków społeczno-gospodarczych projektowanych regulacji³⁸. Wśród głównych dokumentów wydanych przez Rządowe Centrum Studiów Strategicznych można wymienić Koncepcję polityki przestrzennego zagospodarowania kraju z 2000 r. czy też Zaktualizowaną koncepcję przestrzennego zagospodarowania kraju z 2005 r.³⁹

Organy wykonawcze Ministra Obrony Narodowej

Minister Obrony Narodowej wykonuje zadania powierzone mu z racji zajmowanego stanowiska przy pomocy specjalnych organów. Wśród organów właściwych w sprawach operacyjno-obronnych oraz rządowej administracji niezespólonej są szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych oraz wojskowi komendanci uzupełnień. Z racji powiązań i właściwości określa się ich mianem terenowych organów wykonawczych w sprawach zapewniania rezerw osobowych dla celów związanych z powszechnym obowiązkiem obrony RP. Dokonują oni rejestracji do systemu oraz pierwszej klasyfikacji wojskowej, zwanej potocznie klasyfikacją „zdolności do służby wojskowej”. Działalność ta jest podstawą uzupełnień Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej⁴⁰.

Rządowy Zespół Koordynacji Kryzysowej

W ramach funkcjonujących struktur administracji publicznej oraz ustaw odnoszących się do szczególnych okoliczności nie sposób pominąć ustawy o stanie kłęski żywiolowej⁴¹ oraz organu, który zo-

³⁸ J.K. Sokołowski, *Polityczne uwarunkowania polityki prawnej w latach 2005–2007*, „Państwo i Społeczeństwo” 2010 (X), nr 4, *Z problematyki odpowiedzialności prawnej*, red. M. Pieniążek, s. 62.

³⁹ T. Komornicki, P. Korcelli, P. Siłka, P. Śleszyński, D. Świątek, *Powiązania funkcjonalne pomiędzy polskimi metropoliami*, Warszawa 2013, s. 40–41.

⁴⁰ M. Gajda, M. Kruba, A. Makarski, *Prawne podstawy funkcjonowania...*, s. 175.

⁴¹ *Ustawa o stanie kęski żywiolowej z 18 kwietnia 2002 r.*, Dz.U. 2002, nr 62, poz. 558.

stał w niej usankcjonowany. Jest nim Rządowy Zespół Koordynacji Kryzysowej. Poza głównym zespołem, w ramach ustawy powołane zostały do życia gminne, powiatowe oraz wojewódzkie zespoły zarządzania kryzysowego. Akt prawny usankcjonował zadania powyższych podmiotów oraz wskazał administrację rządową jako właściwą do wydawania wiążących poleceń organom samorządu terytorialnego w sprawach szczególnych. Co więcej, w ramach swojej współpracy z organami administracji publicznej posiadających kompetencje generalne, zostały powiązane z nimi zespolone służby, inspekcje i straże określane mianem administracji zespolonej⁴². Organ ten mógł by być wcielony w struktury Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, na czele którego stoi premier, co wpływa na jego nobilitację względem Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej.

Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego

Kolejnym organem funkcjonującym przy Radzie Ministrów i zajmującym się kwestiami związanymi z bezpieczeństwem jest Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego. Na czele Zespołu stoi Prezes Rady Ministrów, będący jednocześnie głównym inicjatorem i koordynatorem działań z zakresu zarządzania kryzysowego. Sprawia to, iż jest on „ważniejszy” od omawianego w poprzednim akapicie organu. Zespół opiera się na składzie osobowym złożonym z ministrów właściwych ds. administracji rządowej, szefów administracji zespolonej i niezespolonej, a także kierowników urzędów centralnych. Organ ten może jednak być powiększony z inicjatywy Prezydenta RP, który jest właściwy do wydelegowania do niego Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego lub innej osoby będącej jednocześnie przedstawicielem Zwierzchnika Sił Zbrojnych. Ostatecznie kształt Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego nie został „zamknięty”, albowiem sam premier ma prawo zaprosić inne osoby do udziału w jego po-

⁴² T. Stobiecki, *Zarządzanie kryzysowe a struktury...*, s. 16.

siedzeniach⁴³. Przyjmuje się jednak, że w jego skład co do zasady wchodzi: Prezes Rady Ministrów, Minister Obrony Narodowej, Minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Spraw Zagranicznych, Minister właściwy do spraw służb specjalnych oraz inne organy administracji rządowej w zależności od potrzeb. Cały zespół jest organem opiniodawczo-doradczym w sprawach inicjowania i koordynowania działań podejmowanych w zakresie zarządzania kryzysowego⁴⁴.

Zespół w ramach swojej właściwości przygotowuje propozycje użycia sił i środków niezbędnych w celu zapobieżenia i redukcji sytuacji kryzysowych. Doradza w zakresie koordynacji działań organów administracji rządowej i instytucji państwowych oraz służb w sytuacjach kryzysowych. Dokonuje także opiniowania sprawozdań wynikających z zakończenia działań względem sytuacji kryzysowych, przyczyniając się jednocześnie do odtwarzania najważniejszej infrastruktury w regionach objętych kryzysem. Co więcej, Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego opiniuje i przedkłada rządowi Krajowy plan zarządzania kryzysowego, który jest jednym z najistotniejszych dokumentów dotyczących bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysu w Polsce⁴⁵.

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Kolejną jednostką podległą Prezesowi Rady Ministrów jest Rządowe Centrum Bezpieczeństwa. Jest to jednostka budżetowa, której dyrektor jest powoływany i odwoływany przez premiera. Istotną funkcją dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa jest zajmowanie stanowiska sekretarza wyżej przywołanego Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Skład Centrum ogranicza się do ścisłego

⁴³ A. Brzezińska, *Zarządzanie kryzysowe, organy właściwe*, [w:] *Materiałne Prawo Administracyjne*, red. M. Miemiec, Warszawa 2013, s. 197.

⁴⁴ M. Chmaj, D. Ossowska-Salamonowicz, *Kierownicy urzędów centralnych, urzędy centralne, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa*, [w:] *Administracja Rządowa w Polsce*, red. M. Chmaj, Warszawa 2012, s. 116,

⁴⁵ A. Brzezińska, *Zarządzanie kryzysowe...*, s. 197.

grona kierownictwa Centrum, a więc dyrektora wraz z zastępcami, doradców, wydziałów i komórek organizacyjnych⁴⁶.

Do zadań Rządowego Centrum Bezpieczeństwa należy dokonywanie analizy zagrożeń oraz informacji uzyskiwanych ze wszelkich możliwych źródeł, w tym głównie z „ośrodków kryzysowych” funkcjonujących w systemie administracji publicznej. Co więcej, Centrum opiera się na danych pozyskiwanych od partnerów międzynarodowych. Na ich podstawie opracowuje ono najlepsze i najbardziej optymalne rozwiązania dla pojawiających się lub mogących pojawić się sytuacji kryzysowych. W ramach swojej właściwości dokonuje także koordynacji przepływu informacji dotyczących zagrożeń⁴⁷. Warto także zauważyć, iż powyższe informacje zbierane z wielu źródeł i zarządzane w sposób zwiększający skuteczność działania centrum używane są także do planowania cywilnego, monitorowania potencjalnych zagrożeń, uzgadniania planów zarządzania kryzysowego, przygotowywania uruchamiania procedur związanych z zarządzaniem kryzysowym oraz innych działań⁴⁸. Centrum odpowiedzialne jest także za budowę systemu umożliwiającego stworzenie warunków sprzyjających poprawie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej przy pomocy działań z zakresu prewencji, zapobiegania, a także zmniejszania efektów jej zniszczenia bądź też zakłócania jej działalności i funkcjonowania⁴⁹. Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, podobnie jak Rządowy Zespół Koordynacji Kryzysowej, również mogłoby zostać wcielone jako komórka czy biuro Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, co nie tylko ograniczyłoby zbędną ilość wymaganego personelu, ale także wpłynęłoby pozytywnie na szybkość przepływu informacji między zainteresowanymi podmiotami.

⁴⁶ M. Chmaj, D. Ossowska-Salamonowicz, *Kierownicy urzędów centralnych...*, s. 116–117.

⁴⁷ Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, rcb.gov.pl/?page_id=212, 10.02.2016.

⁴⁸ M. Chmaj, D. Ossowska-Salamonowicz, *Kierownicy urzędów...*, s. 117.

⁴⁹ M. Pyznar, *Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej w systemie ochrony tej infrastruktury – wizja Rządowego Centrum Bezpieczeństwa*, [w:] *Ochrona Infrastruktury Krytycznej*, red. A. Tryburska, Szczytno 2010, s. 103.

Podsumowanie

Rada Ministrów i jej status w systemie rządów parlamentarnych w Polsce jest wyznaczany głównie przez rozwiązania prawnoustrojowe, sankcjonujące to, w jaki sposób jest ona zorganizowana oraz określające jej skład⁵⁰. Radę Ministrów postrzega się najczęściej przez pryzmat premiera, a więc organu zwierzchniego zarówno dla całego rządu, jak i jego części. Wyróżnia się on na tle całej Rady Ministrów głównie ze względu na swoją pozycję polityczno-ustrojową⁵¹.

Od końca XX w. w Polsce pojawiło się wiele problemów związanych z bezpieczeństwem – zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym. Wśród czynników kształtujących rozwiązania związane z tymi zagrożeniami można wymienić globalizację, rozwój nowych technologii, zmiany polityczne związane z przemianami ustrojowymi czy też zmianami „kip rządzących” oraz zmieniającą się sytuacją społeczno-gospodarczą. Liczba nowych zagrożeń oraz zmian zagrożeń już istniejących stale się powiększa, a co za tym idzie, wymagania względem państwa w zakresie bezpieczeństwa ciągle rosną. Jest to bardzo istotne, aby nadal utrzymywać na wysokim poziomie samą znajomość zagrożeń, oraz umiejętności radzenia sobie z nimi. Należy nie poprzestawać w prowadzeniu działań profilaktyczno-zapobiegawczych oraz ciągle rozwijać aparat bezpieczeństwa na wszystkich jego szczeblach⁵².

Warto także zauważyć, że mimo już szeroko rozwiniętego „aparatu bezpieczeństwa” składającego się z wielu instytucji zarówno kontrolnych, jak i wykonawczych, będzie się on rozwijał i ulegał ewolucji w ramach pojawiania się nowych potrzeb i zagrożeń. Ciągły rozwój i dbałość o brak zagrożenia wymaga od organów władzy ustawodawczej i wykonawczej zdecydowanych kroków nie tylko w kierunku zapewniania bezpieczeństwa obecnego, ale także przyszłego. W tym celu należy wziąć pod uwagę bardzo ważny element,

⁵⁰ R. Mojak, *Parlament...*, s. 126.

⁵¹ Tamże, s. 133.

⁵² A. Warmiński, *Administracja bezpieczeństwa...*, s. 431.

jakim jest permanentna i sukcesywna edukacja kadr na kierunkach związanych z bezpieczeństwem.

Konieczność dalszego rozwoju organów odpowiadających za bezpieczeństwo sukcesywnie będzie prowadziła do rozrostu personelu odpowiedzialnego za nie. W opinii autora nie należy dublować kompetencji organów oraz rozdzielać ich właściwości. Przykładem takiego działania jest utworzenie oddzielnych instytucji odpowiedzialnych za zwalczanie sytuacji kryzysowych. Najlepszym rozwiązaniem byłoby wcielenie zlikwidowanego w 2006 r. Rządowego Centrum Studiów Strategicznych do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa jako wsparcia merytorycznego. Oba połączone organy mogłyby stać się częścią Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego jako kancelaria i zaplecze planowania i zapobiegania. Likwidacja Rządowego Centrum Studiów Strategicznych w opinii autora była złym działaniem. Rząd Kazimierza Marcinkiewicza (Prawo i Sprawiedliwość) szukając oszczędności rządu 10 mln zł, oszczędził na bezpieczeństwie, rozbijając organ, którego kompetencje przejęła Kancelaria Prezesa Rady Ministrów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Również Rządowy Zespół Koordynacji Kryzysowej warto by przyłączyć do Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego jako komórkę odpowiedzialną za koordynację, np. „Pion Koordynacji Zarządzania Kryzysowego” przy zachowaniu doświadczonej kadry.

Bibliografia

- Antczak-Barzan A., *Projekt „Polska”, Silne i bezpieczne państwo?*, Warszawa 2014.
- Boże M., Czuryk M., Karpik M., Kostrubiec J., *Służby Specjalne w strukturze władz publicznych, zagadnienia prawnoustrojowe*, Warszawa 2014.
- Brzezińska A., *Zarządzanie kryzysowe, organy właściwe*, [w:] *Materialne Prawo Administracyjne*, red. M. Miemiec, Warszawa 2013.
- Chmaj M., Ossowska-Salamonowicz D., *Kierownicy urzędów centralnych, urzędy centralne, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa*, [w:] *Administracja Rządowa w Polsce*, red. M. Chmaj, Warszawa 2012.
- Encyklopedia PWN*,
- Gajda M., Kruba M., Makarski A., *Prawne podstawy funkcjonowania systemu obronnego Rzeczypospolitej Polskiej*, „Bezpieczeństwo i Administracja” 2012.

- Juchiewicz J., *Prezes Rady Ministrów*, [w:] *Administracja rządowa w Polsce*, red M. Chmaj, Warszawa 2012.
- Juchiewicz J., *Rada Ministrów*, [w:] *Administracja rządowa w Polsce*, red M. Chmaj, Warszawa 2012.
- Komornici T., Korcelli P., Siłka P., Śleszyński P., Świątek D., *Powiązania funkcjonalne pomiędzy polskimi metropoliami*, Warszawa 2013.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483.
- Mojak R., *Parlament a Rząd w ustroju Trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej*, Lublin 2007.
- Ochendowski E., *Prawo administracyjne, część ogólna*, Toruń 2006.
- Olejniczak-Szałowska E., *Pojęcie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Policja administracyjna*, [w:] *Prawo administracyjne materialne*, red. Z. Duniewska, B. Jaworska-Dębska, M. Stahl, Warszawa 2016.
- Pyznar M., *Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej w systemie ochrony tej infrastruktury – wizja Rządowego Centrum Bezpieczeństwa*, [w:] *Ochrona Infrastruktury Krytycznej*, red. A. Tryburska, Szczytno 2010.
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gotowości obronnej państwa z 21 września 2004 r.*, Dz.U. 2004, nr 219, poz. 2218.
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony z 24 czerwca 2003 r.*, Dz.U. 2003, nr 116, poz. 1090.
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szkolenia obronnego z 13 stycznia 2004 r.*, Dz.U. 2004, nr 16, poz. 150.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 3 sierpnia 2004 r.*, Dz.U. 2004, nr 180, poz. 1855. sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/agent.xsp?symbol=KOMISJAST&NrKadencji=7&KodKom=KSS, Komisja do Spraw Służb Specjalnych (KSS),
- Sokołowski J.K., *Polityczne uwarunkowania polityki prawnej w latach 2005–2007*, „Państwo i Społeczeństwo” 2010 (X), nr 4, *Z problematyki odpowiedzialności prawnej*, red. M. Pieniążek.
- Stobiecki T., *Zarządzanie kryzysowe a struktury administracji publicznej*, „Acta Pomerania” 2012, nr 4.
- Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2007*.
- Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2014*.
- Urbanek A., *Państwo jako podmiot bezpieczeństwa – aspekty teoretyczne i praktyczne*, „Acta Pomerania” 2012, nr 4.
- Ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z 21 listopada 1967 r.*, Dz.U. 1967, nr 44, poz. 220, z późn. zm.
- Ustawa o Radzie Ministrów z 8 sierpnia 1996 r.*, Dz.U. 1996, nr 106, poz. 492, z późn. zm.
- Ustawa o stanie kęski żywiolowej z 18 kwietnia 2002 r.*, Dz.U. 2002, nr 62, poz. 558.

Ustawa o zarządzaniu kryzysowym z 26 kwietnia 2007 r., Dz.U. 2007, nr 89, poz. 590, z późn. zm.

Warmiński A., *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce*, Warszawa 2013.

Zimmermann J., *Prawo administracyjne*, Warszawa 2014.

rcb.gov.pl/?page_id=212 Rządowe Centrum Bezpieczeństwa.

Competences and tasks of the Prime Minister and the government within security policy

Summary: In the article the author has analyzed the public administration competent for security policy, centered under the aegis of the Prime Minister and Council of Ministers itself. By reviewing the most important legal acts, and based on texts were included the competences and tasks of the institutions established to protect the life and health of citizens of the Republic of Poland, during the time of war and peace. Leaning at scientific journals author described the main functions of institutions that support government and the prime minister in the security policy. By making analysis and based on the descriptions, author reveals changes in the process of creating of institutions protecting internal and external security together under the umbrella of government activity as executive power.

Keywords: Prime Minister, the Council, homeland security, administration of security policy, governmental powers.